

Elköltözött egy tornyospálcai pionir

Szabolcs-ország tiszai járásában húszodik meg a közel 3,000 lakóú Tornospálca község, amelynek neve oly sokat szerepel a kanadai magyar történelem első évtizedeiben. Onnan vándorolt ki ugyanis az első pionirok többsége és még ma is könnyen csillan meg a közel fél évszázadot Kanadában eltöltött magyarok szemében, ha a Tisza-zug szülőföldjükről gondolnak...

Pedig ha valahol, ott volt után nehez a szegény ember sorsa! A Mándok és Csap közötti földnyelven a legkiválóbb szorgalommal és a legkarakosabb beosztással is bajos volt a munkás-nép előmenetele. Még a természet is évszázadokon át hátráltatta a nyírás népeinek boldogulását s ha Széchenyi István, a "legnagyobb magyar", a lángeszű Vásárhelyi Pál mérnök irányítása alatt nem szabályozza a hóborzot Tiszán, — Vásárosnamény és Bátor felől még most is fenyegetne az ár minden tavasszal, olvadáskor, felhőszakadással.

A gépek terjedésével mindinkább romló hazai munkaviszonyok végül is kivándorlásra sorsították a Nyírás szülőföldet. Habár Abauj, Bereg és Heves megyék is sok pionirt adtak Kanadának, a többség kétségkívül Szabolcsból vágott neki a nagy utat. Ott is Tornospálca vezet, majd sorban Pényeslitke, Nyírkarász és Mezőladány (rég néven Örmöz) lakói szánták rá fejüket új hazá keresésére, hogy a "dohányos" és zsellérsorsot az akkor még biztatóbbnak ígérkező amerikai jövővel cseréljék fel.

A Tisza-zug népéből kerültek ki az Esterházy által 1886-ban alapított saskatchewanai — akkor még Assiniboia tartományi — Kaposvár telep elharcosai, akik közül három-négyen még ma is itt vannak közöttünk, hogy először elmondhassák a honfoglalás izgalmas részleteit. De még a "fiatalabbak" is világszemmel emlékeznek a legelső eredményt elérő kivándorlásra csábítóra, akinek sikerült meg az autón utazó hajó-ágensék is megszerezniük. Még hozzá asszonyoknak teremtette az Isten azt, akinek ráadásul a régi-kanadai tartózkodása folyamán szép családot nevelt és fia, lánya, valamint számos unokája gyászolja. Érthető, hogy a magyarság általános részvéte kísértései a kanadai nagy magyar idők egyik utolsó szemtanúját. A temetésen sokan jelen-

tek meg gépkocsival, még több iránt kifejezett tiszteletet. Nyu-ben gyalog és a gyászoló család ezuton is közöni az elhunyt Szarka József.

Szt. Istvánnak hódolt az első winniepei magyar betegsegélyző

A keresztény nemzeti alapon álló Winnipegi Szent István Királyi Első R. K. Magyar Betegsegélyző Egylet tagsága ünnepélyes keretek között tartotta szokatlan évi díszközgyűlését múlt vasárnap. Egy héttel azelőtt piknikre rendezett az egylet, melyen szépszámmal jelent meg a helybeli magyarság, sőt a German Canadian Club is képviseltette magát. A mindvégig élénk-miszer nagyszerűen szórakoztatta a közönséget, aminek jele meglátást a bevételek is: minden kiadást leszámítva \$47.44-el gyarapította az egylet pénztárát a piknik. Az anyagi sikert előmozdította a Reichardt Károly név által adományozott torta, melyet általános érdeklődés közepén soroltak ki.

A díszközgyűlés levezetésére Tóth Márton elnök Petényi-Schebeck konzult, az Egylet díszelnökét kérte fel. A folyó ügyek elintézése során többek között elhatározta a gyűlés, hogy szeptember folyamán szüreti mulatságot, november közepén pedig színelőadást rendez. Majd Schell Mihály az erdélyi szászok tömörülése nevében üdvözölte a Szent István Egylet elnökét, majd német nyelven. A nagy figyelemmel hallgatott szónoklat során ki-tért az óhazai nemzetiségek sorsára és azon reményében adott kifejezést, hogy a szászok meg fogják meg találni a magyarokkal karöltve azt az utat, mely a békebeli függetlenségüket visszazárja hazájukba.

A szászok elnökének üdvözlete után Petényi-Schebeck díszelnök tartotta meg ünnepi beszédét, melyben ösztönzésre s megígért bízta a jelenléteket. Kiemelte, hogy az erőszak hatalma sehol sem tarthat örökké és végeredményben mégis az igazság, a becsületesség fog győzni. Ellismeréssel adózott a Szent István Egyletnek, amiért a helyes utat halad; kiemelte, hogy nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is a legelső között áll Kanadában, sőt egész Amerikában. Óvta a tagságot attól, hogy beengedjék maguk közé, a konkolyhíntőket, akik az Egylet eddigi eredményeit tekintve és megfosztanak a tagságot attól, hogy az évtizedek fáradságával összegyűjtött segély-alapot élvezhessék. Majd tökéletes németseg-

gel szólott a megjelent száz küldöttséghez, arra buzdítván őket, hogy legyenek mindig megértő testvérei a magyarságnak. A gyűlés a Himnusz elének-lésével és imával ért véget.

A WELLANDI REF. EGYHÁZ HIREI

Egyházunk saját pénztára javára szept. 1-én, szombaton este, "Bingó estélyt" rendez a Református Otthonban, melyre ezuton is mindenkit meghívunk. A nőegylet nagyrányu szüreti bált tervez szept. 22-ére. Ez lesz a szon-nyitó szüreti mulatság, amit szintén díszes termünkben fogunk megtartani.

A bazár az idén kicsit korábban, október 11, 12 és 13-án lesz négy gyönyörű nyeregműtárgyra jóelőre fogjuk árulni a jegyeket. Kérjük a híveinket, hogy erre a nagyméretű bazár-ra készüljenek. Színelőadásaink is rövidesen meg fogjuk kezdeni. Az első darab valószínűleg a "Nótás Kapitány" operett lesz. A szin-darabokat az idén is tehetséges színésznők, Pajzos Bertalan fogja rendezni.

Prezbiteriumunk legközelebbi gyűlése szept. 5-én lesz, míg a Nőegylet szept. 12-én. Port Colborne-hívneknél megemlítjük, hogy ott is minden vasárnap tartunk rendes istentiszteletet fél 2-kor.

Nagy Ferenc, ref. lelkes

"RAKASSA KI, RAKASSA KI!"

"Megüzentem a sarkadi bíró-nak, márványkövel rakassa ki az utat..." A népdal most valószínűleg lett "messze, messze Csikországból", ahol a meg-szálló balkáni kormányzat beszédi a felemelt összegű utadót, azonban az utak javításával mitsem törődik.

A szorgos székely gazdák elhatározták, hogy saját maguk látják meg az utat javítá-sához, mert már olyan rossz állapotban vannak, hogy közle-kező szinte lehetetlen. Többen már derekasan hozzá is fogtak a munkához és utkövező kő hiányában az országutakat a közeli hegyekben található szárhégyi márvány-kavicsokkal és márványlapokkal javítják ki.

SZERVEZTETBEN AZ ERŐI LE A KÉNYSZERMUNKÁVALI Ujság

Munkás

JÓL FIZETETT MUNKÁT RELIEF HELYETT — OT NAPOS MUNKANAPOT, NET ÓRAS MUNKANAPOT A KIHASZNÁLÁS BONTÉSE — MUNKÁS-KEP VISELÉKET OTTAWA-BAN!

MONTREAL sztrájkoló tüla-pri munkásai közül mintegy 2,500-an tértek vissza munkába hétfőn, miközben a Dress Cutters Unyon tárgyalási eredményre vezettek. Általábanve a munkaviszonyokkal és alacsony bé-rükkel jogosan elégedetlen szá-bomunkások a legjobbak kez-dék a sztrájkot, amennyiben a munkaadók nem akarták a szor-gos időben elveszteni rendelé-seiket és így kénytelenek voltak teljesíteni a munkásság követeléseit.

TÜZ-fecskenővel kergették szét a "szkeb"-ek éhen üntöt sztrájkolókat az ontariói Guelphben. Jelenítettük már, hogy a Torontóból kiűzött Popular és Superior ruhagyárak Guelphben nyitották meg üzemeiket, abban a tudatban, hogy ott jobban ki tudják használni a dolgozókat. Napokon át izgatott volt a hangulat, a sztrájk más gyárakra is áttért s néhol erőszakra is került a sor. Így például az egyik széptelep igazgatója revolver-vel adott le a sztrájkolókra, midőn azok gépkocsiját felfordították és darabokra törték. Hét sztrájkolót letartóztattak a rendőrk, de a bíróság aláírta hely-yezésüket rendelt el azon fel-tétellel, hogy tartózkodnak a verekedésektől.

MEGSZÜNTETTE két munkás Winnipegben, miközben hivatásuk teljesítették. Egyikük a villamosvasut vezeték-javító tornyáról esett le és betörté bordát, a másik viszont egy autó kerékbronzsát rakta fel és az elpattant acélráma bezúta állkapcsát.

AZ AMERIKAI Egyesült Ál-lamok legfőbb relief-adminis-trátora, Harry Hopkins most ér-kezett vissza európai utjáról, melynek során főleg az angliai munkanélküli segélyezést tanulmányozta. Hopkins azon véle-ményének adott kifejezést, hogy az NRA keretei között feltéte-lül kell megfelelő alapot találni, lapokban vannak, hogy közle-kező szinte lehetetlen. Többen már derekasan hozzá is fogtak a munkához és utkövező kő hiányában az országutakat a közeli hegyekben található szárhégyi márvány-kavicsokkal és márványlapokkal javítják ki.

MEGSZÜNTETTE Ontario tartományi kincstára a köziga-gatási hatóságoknak eddig fo-lyósított támogatást. A Toronto

lények, valamint a nagara-fallsi és windsori municipalitá-k eddig sokkal több pénzt kaptak Torontóból a munkanélküliek segélyezésére, melyek kiosztása körül számtalan visszafelét történt. Croll volt windsori polgármester, a Hepburn kormány népjóléti minisztere szerint az egész ontariói relief-rendszert "nagyobb megelégedésre számí-tó" megoldással cserélik ki és egészen újraszervezik a nincste-lenek segélyezését.

800 EZER amerikai szövőpa-ri munkás hagyta ott a gere-bezőket és szövőszékeket Mas-sachusetts, Rhode Island, New Jersey és North Carolina álla-mokban. Az NRA békiést meg-ígérte megbízottai a jelek sze-rint nem tudták belátásra bírni a munkaadókat és hacsak az utolsó percben Roosevelt el-nök személyes közbelépése ked-vezően el nem dönti a béharcot, közel egymillió szövőgyári mun-kás kerül az utcára.

PATENAUE, Quebec tarto-mány kormányzója végre aláír-ta a Taschereau kormány egy régóta esedékes minisztertanácsi döntését, mely a cipőipari munkásság helyzetét szabályo-za. A tartományt négy kerület-re osztották és a körülménye-nek megfelelően, kollektív ala-pon állapították meg azt a leg-alacsonyabb munkabért, melyre a bór- és cipő-gyárakat bünte-tőjogilag kötelezik. Nem keve-sebb, mint 25 ezer francia-kanadai cipőipari munkás várja ettől a kormányrendeletől a kiszpo-lyozás végét.

FELDÜHÖDÖTT cséplőmun-kás a Szabolcs megyei Nyiregy-báza mellett vasvillával agyon-szurta Grósz Mór 20 éves gazda-sági gyakornokot. Néhány cséplőmunkás és az "ugráló" gya-kornok között szóváltás támadt. A vita hevében a munkások e-gyike vasvillával támadt Grósz-ra és mellbeszurta aki holtan esett össze. A csendőrség nyo-mozást indított, de eddig a mun-kások nem vallották be, hogy ki a gyilkos.

AZ AUTOMOBIL-IPAR berkei-ben lázas készülődés jelei mu-

latkoznak. Kanada munkás-testvéreinket ez főleg Windsor környékén érdekli, hiszen a Ford és Chrysler gyárak onnan ontá-ják évente ezerszámra az or-szágból, sőt a brit világbrodia-lom más részén is piacra kerülő gépkocsijukat. Úgyancsak ér-deklődéssel kísérik a fejleménye ket Oshawán is, ahol a General Motors autómobiljait állítják e-lő. Az óriási költséggel épített s alig néhány hetet dolgozó regi-nali Chevrolet gyár az idén sem sokat várhat a fellendüléstől, mely természetesen Detroitban éri el a legnagyobb mértékét.

MILLIÓ dolláros közmun-kákat végeznek még az ősz folya-mán a nyugati tartományok-ban. Ottawa ennyit helyezett kilátásba erre a célra. Elsősor-ban is a Kanadának nagy jöve-delmet biztosító amerikai turis-ta-forgalom emelése érdekében a nemzeti parkokhoz vezető főbb utvonalatokhoz rakandó. Ma-nitoba 155 ezer, Saskatchewan 117 ezer dolláros utsegélyt kap, Albertában és British Columbi-ában azonban már nagyobb mé-rettel építkezéseket és javításo-kat is vállalt az országos állam-kincstár.

2 ANGOL hajózási vállalat, a Cunard és a White Star Line e-gyesült. Az egyesülés a vállala-tok szempontjából előnyös volt, viszont a munkásságra szomorú következményekkel járt. A sze-mélyzetnek jelentékeny része az egyesülés következtében ugyan-is feleslegessé vált s a két vál-lalatnak körülbelül 2000 alkalm-almozottja kapott most felmon-dó levelet. Nagyrészt fiatalokat és családtalanokat küldtek el, de olyanok is vannak közöttük, akik 40 éve állanak valamelyik vállalat szolgálatában.

BHÉGSZTRAJK tört ki Mexi-co középamerikai köztársaság hasonnevű fővárosának rádió-stúdiójában. Az énekesek s ze-nekesek ugyanis ellenálltak a fi-zetésleszállításnak és napok ó-ta egyetlen falat nélkül látják el feladatukat. Végül is célt értek, de erre a munkaadó vállalat esőd-be került. — A közelmúltban a kanadai rádió-zenészek is sztrájkáltak, mely azonban balul ütött ki és a sok jelentke-ző miatt mindannyian állásukat veszítették.

MUTASSA MEG BARÁTAINAK DE OLVASSA SZORGAL-MASAN ÖN IS — ANGOL CIKKÜNKET

A FURCSA ÁLOM

IRTA: NYÁRY ANDOR

Augusztus végére járt az idő. A földet sárgán tükélt a tarló. A kánikula megegyeztet összezdete erejét, forró sugá-rát pörköltve szórta a földekre s a mezőkön mint tarka hangya-boly masiroznak a katonák.

Nagygyakorlat volt a Bakony alatt.

A huszárezred akkor már 48 óra óta ült nyeregben. Hol ide, hol oda rendelte őket a parancs. Az előrelátó hadvezér egyszer s a jobb szárnyat, máskor a bal-szárnyat javította velük. A hu-szárok mentek, dűnyögtek, du-doltak, szunyóáltak.

Nem mai gyerekek voltak, nagyrésztük már harmadik esz-tendeje csörgette oldalán a ki-rály kardját, hát keményen áll-ta a helyét. Hanem az öreg rezervista ezredorvosnak ször-nyen meggyűlt a baja. Jó maga sem tudta, hogyan keveredett a huszárok közé, mert — az igazat megvallva — ha véletlenül a konfliktus és egyéb lövóna ko-csik lö nélkül lettek volna szer-kesztve, hát biz ezredorvos ur, még megérte volna, hogy lovat először csak akkor látott volna életében, mikor a huszárokhoz került.

De hát parancs, parancs. Mi-vel pedig Aesculap ur belátta, hogy a huszár csak úgy ér vala-mit, ha lö van alatta, hát a sok kincstári lö közül kiválasztott egy öreg sárkányt, horodót gurí-tottak melléje, felállt rá, aztán belelejtett a nyeregbe és elin-dult az ezred után.

Ment, ballagott, kocogott.

Ő is aludt, meg a lóva is és mert legényeségi egyenruhát hor-dott, a nadrág és a zubbony íjesz

tó totyogósan állt rajta. Szemer-nyit sem különbözött a legutol-só közhuszártól.

Egy ideig csak bírta a lovag-lást, hanem a huszonnegyedik óra felé már igen mocorgott a nyeregben.

A felsőbb hatalmak azonban nem feledtek meg róla.

A faluban ugyanis a huszáro-kat már várta a megváltó pu-rancs.

— Leszerelni! Eljelezés a fa-lu északi részén! Reggel indu-lás tovább!

Ezredorvos ur akkorát fo-hászkodott, hogy a támadt lég-áramlat majd levitte lováról az előtte álló huszár. Szörnyű ügy-gyel-bajjal lekászálódott lová-ról, löcsőre lovagolt lábát egymás mellé illegette, aztán rágyujtott.

Mikor a leszerelés megtört-ént, már erősen esteledt. A tisztek lefeküdtek, az őrmester intézkedett:

— Reggel négy órakor aul! Lópuccolás. Aki nem áll ponto-san a lóva mellé, azt megpálca-zom.

Nagyot ordított:

— Megértettük?

A huszárok felzúgtak:

— Igenis, meg!

Az őrmester széles mozdula-tot tett:

— Abtretien!

A huszárok elszédtek s ne-lyedőre mulva aludt mindenik.

Az ezredorvos még mindig a-azon a helyen állt, ahol leszállt a lórol. Aludt-e, vagy mit csinált? Tán maga sem tudta.

Egy lompos falusi kutya el-vakkantotta magát, ettől meg-ijedt, magához tért.

Megmozdult, fejét felemelte, nagyot nézett, mert egyetlen lel-keket látott maga körül.

Amint nézelődött, észrevette,

hogy az udvar végében hosszú szalmakazal húzódik.

Szeme felcsillant s elhatáro-zta, hogy lefekszik a kazalba. Odament, nyújtózott egyet, aztán egy alvó huszár mellé ledob-ta magát és elaludt, mint a bun-da.

Közben mult az idő, a hajnal közeledett.

Az őrmester szavának állt. Mikor a templom órája négyet ütött, "Tágvakkot" rendelt az ügyeletessel.

A hold már lebukott, a nap még messze keleten járt, a falut sötétség takarta. A huszárok á-sítottak, aztán a lovak mellé áll-tak és csutakolták az álmos jó-szágokat.

Az ügyeletes körülnézte a ka-zalt, hogy a szalmában nem bujt-e el valami álmos huncut huszár s hogy pedig keresés köz-be mit, mit nem csinált, elég az hozzá, hogy jó tíz perc múlva magából kikelt arcal rohand az őrmesterhez és lármás szóval jelentette:

— Őrmester urnak jelentem alásan, egy huszár a szalmaka-zalban alszik. Meghalt-e, vagy mi istencsüdjája talált, nem tu-dom, akármit csinálók vele, nem tudok bele lelkét agyusz-tálni.

Az őrmester elvörösödött.

— Ki az a gazember?

Az ügyeletes vállat vont:

— Nem tudom, jelentem alás-san. Sötét van. A képit nem láttam. Ugy alszik, mint az esz-telen bunda.

Az őrmester felugrott:

— Majd feltámasztom én! — ordított, aztán felkapta lovag-lópalcáját s elrohant az ügye-letes után, egyenesen a szalma-kazalhoz, ahol az ezredorvos alud-t álmal.

Mikor a kazalhoz ért, rákál-tott:

— Aul!

Az öreg doktor aludt, mint a tej.

Az őrmester akkorát bődült, hogy a tüdejé majd kiszakadt:

— Aul, te 'ocsmány!

Az ezredorvos oda se fűyült annál jobban aludt.

Az őrmester lehajolt hozzá és megrázta:

— Hé, bundás, nem halod?! Aul, az apád! ...

Az ezredorvos meg sem mozdult.

Az őrmester kegyetlenül meg-mérgesedett s nádpalcájával oly-an szózott a doktorra, hogy csak úgy porzott.

Erre már az ezredorvos is fel-figyelt, felült, bambán ránézett az őrmesterre, aztán hanyat e-sett és megint elaludt.

Az őrmesternek minden szá-l haja az égnek meredt.

— Ez már mégis rettentő sza-bálytalanság, hogy egy bundás ilyen álmos legyen! — morgott magában, azzal magásra emel-te nádpalcáját, készült, hogy emberevő haragjában iszonyut vágjon az álmos emberre. A pál-ca már suhant is, az ügyeletes-ben azonban hirtelen meghűlt a vér, elkapta az őrmester karját és ijedten akadozott:

— Őrmester urnak alásan... sze' ez az ezredorvos ur!

Az őrmester elsápadt:

— Csak nem bujt bele az ör-dög ...

Most ő is megismerte az ez-redorvost.

Egy ideig tanácstalanul állt, nem tudta, mit csináljon, majd gondolt egyet, aztán se szó, se beszéd, megfordult, egyenesen elszaladt a kapitányhoz és iz-gatottan jelentette:

— Kapitány urnak alásan je-

lentem, megvertem az ezredor-vos urat!

A kapitány meghökkenet:

— Mit csinált?

Az őrmester levegő után kap-kodott:

— Megvertem, jelentem alás-san!

Es kétségbeesett bünbánattal nézett a kapitányra:

— Nem tehetek róla — he-begte. — Lövessen agyon vagy csináljon velem amit akar. A baj már megesezt.

Aztán elmondta az esetet, ugy, ahogyan történt.

A kapitány ismerté őrmeste-rét, tudta, hogy szándékossá-gról itt nincs szó. De ismerte a doktort is s azt is tudta, hogy ar-ról bizony a legelősebb szemű huszár se látja meg, hogy a kö-zönséges uniformis alatt egy élő ezredorvos rejtőzik. Gondolko-zott, törte fejét, hogy a bajból hogyan lehetne kimászni, ugy, hogy a doktor tekintélye se csor-buljon meg, viszont az őrmeste-rnek se legyen bántódása.

Akkor már világosodott. A le-gyeket rajzoltak. Egy rászált az ezredorvos orrára s addig-addig máskált, korcsolyázott rajta, amíg felcsiklandozta.

Nyújtózkodott, nyögött egyet, aztán felkelt s még mindig szét-terpesztett lábakkal elindult a kapitány felé.

A kapitány mosolygott:

— No, hogyan aludtál, dok-tor?

Az ezredorvos nagyot ástott s tenyerével megveregette a szá-ját:

— Ördög tudja — szólott — azt álmodtam, mintha egész éccaká nádpalcával poroltak volna. Az őrmester ránézett a kap-itányra, aztán a bajza alá moso-lyogva elfomfordált.

BIZALOM

Hosszú évek tapasztalata bizonyítja, hogy a Pool Ele-vátorok valóban kiérdemelték a saskatchewanai farmerek biz-zalmát. Ezt bizonyítja az a tény, hogy mind többen szállítják a pool tárházba termékeiket. Ennek a bizalomnak két kö-rülmény a magyarázata:

● Először is, ez az értékesítési szervezet a termelők tulajdona és az ő irányításuk alatt, szövetkezeti elvek alapján működik.

● Másodsor, miután a vállalat mindenütt elismerté szerzett a gabona gyors és szakértő kezelésért.

Továbbra is a legjobb kiszolgálást adják a Pool Ele-vátorok és midőn köszönik az eddigi bizalmat, ezuton is kéri-k ÖNT, hogy vegye igénybe ezt a kiépített értékesítő szerve-zetet.

Saskatchewan Pool Elevators Ltd.

HEAD OFFICE : REGINA

KETTŐS ÖNMŰKÖDŐ KÖNYV csak 5¢

Advertisement for Chantecler Cigarettes and a book. The ad features an illustration of a Chantecler cigarette pack and a book titled 'KETTŐS ÖNMŰKÖDŐ KÖNYV' (Double Self-Operating Book) for 5¢. The text promotes the quality of the cigarettes and the book, mentioning 'QUALITÉ EXTRA SUPERIEURE' and 'A LEGJOBB PAPIR A LEGDÍGYESEBB CSOMAGOLÁSBAN!' (The best paper in the most dignified packaging!).